

“El problema d’aquest país és que som ‘valencianocallants’”

Mestre d’escola i militant per la llengua, Vicent Moreno (Massanassa, Horta, 1957) és des del novembre passat el nou president d’Escola Valenciana. Corredor impenitent, assegura que la cursa del català és “una cursa de llarga distància”.

Què pot aportar Vicent Moreno a Escola Valenciana (EV)?

—Necessitàvem un canvi. Aquesta feina esgota molt. És una lluita constant perquè aquest país no és un país normal. Malauradament, hem d’estar constantment alerta perquè no ens trepitgen els nostres drets com a valencianoparlants, perquè hi ha moltes decisions polítiques que es prenen sense atendre els assessors lingüístics. A més, quan prenen decisions ho fan d’amagat: a les vacances, per Nadal, a l’estiu... S’han fet avanços importants des de l’aprovació de la llei d’ús i ensenyament en valencià (LUEV), però encara no és suficient. Hauria de ser possible viure en valencià al cent per cent i això no passa encara.

—La cursa del català al País Valencià és una cursa de fons?

—Sí, és una cursa que fa temps que és de fons. Ja veurem qui es cansa abans. Des del 1707 els nostres avantpassats han mantingut la flama de la llengua a casa i al seu àmbit familiar i això ha fet que no se perguera la nostra cultura lingüística.

El problema que tenim és de visibilitat social, perquè, tot i que hi ha molta gent que parla i entén el valencià, no el fa servir perquè la situació externa de la llengua a la societat no és bona. A l’escola ens trobem que el procés d’escolarització en valencià s’ha aturat

De Guaix a la presidència

Vicent Moreno no és un novvingut en la defensa de la llengua a les aules del País Valencià. Mestre i llicenciat en geografia i història, des de l’any 1999 és president de Guaix, un col·lectiu integrant de la Federació Escola Valenciana que promou el català a l’escola en l’àmbit de l’Horta Sud, on ha exercit bona part de la seua carrera. El nom del col·lectiu que ha encapçalat fins ara parla bé del seu tarannà: el guaix és el conjunt de tiges que naixen d’una mateixa llavor, com el manoll de brins que acaben esdevenint arròs. Abans de formar Guaix, va participar activament en les Trobades, senya d’identitat d’Escola Valenciana, i ha estat coautor del projecte d’Acord, un material d’ensenyament del valencià per als novvinguts. Afeccionat a les curses populars, és conscient que l’èxit de l’entitat que ara presideix “depèn del treball en equip”. “L’objectiu —diu— és anar fent feina per a aconseguir coses, sempre en positiu.”

des de l’arribada de [Alejandro] Font de Mora a la Conselleria d’Educació.

—Els argumenten que s’ha tocat sostre...

—No, no s’ha tocat sostre. Els programes d’educació bilingüe tenien per objectiu anar avançant a poc a poc. En uns altres territoris de parla comuna, com Catalunya o les Balears, van optar per la immersió a l’escola i, de fet, els estudis ens diuen que aquests són els únics programes que garanteixen la competència lingüística dels xiquets, tant en valencià com en castellà. Ací, en lloc d’establir la immersió per a tothom, s’instaurà el programa d’incorporació progressiva, allò que la gent en diu “línia en castellà”, on s’incorpora progressivament l’ensenyament en valencià. En l’origen, aquest programa tenia l’objectiu que a poc a poc s’hi anaren incorporant més assignatures, a banda del valencià i coneixement del medi, que eren com una mena de punt de partida. En molts centres hi han anat incorporant noves assignatures, fins al punt que alguns han demanat el programa d’immersió. I s’han trobat que la conselleria o no contesta o contesta negativament.

—Hi ha un intent de boicotar l’avanç del català a l’escola, per tant.

—Sí, estan convençuts que cal mantenir la doble xarxa de les línies, en valencià i en castellà. Quan diuen que no tenen política lingüística menteixen. Sí que en tenen, i molt intencionada: deixen morir el valencià per inanició. Si el valencià avança no és per l’ajuda de la conselleria.

—La crisi porta a retallar moltes partides, també la d’Educació. Font de Mora va dir que “no es pot sostenir una doble línia en valencià i castellà en tota la Comunitat Valenciana”.

—Inventar-se ara el programa d’experimentació en anglès, que requereix dos professors a l’aula, això sí que és insostenible econòmicament i humanament. L’experiència de països com ara el Canadà, Finlàndia, Bèlgica... ens diu que on hi ha llengües en contacte, o es té cura de la llengua xicoteta o se’ns mor.

—Encara hi ha pares que mostren recel a l’educació en català. Com els convenceríeu?

—L'experiència ens demostra que en l'ensenyament progressiu el xiquet domina el castellà i el valencià el coneix. Als pares cal fer-los entendre que està demostrat que els xiquets que acaben en valencià tenen les mateixes competències en castellà que en valencià.

—**28 anys després de l'entrada en vigor de la LUEV encara som molt lluny dels objectius que es marquen. L'oferta de centres d'ensenyament a infantil i primària no arriba al 45% en l'ensenyament públic. Les dades encara són més alarmants a la privada i concertada, amb xifres del 8% en el cas de València i del 3% en el cas d'Alacant. Com s'hauria de resoldre això?**

—De moment no té solució perquè depèn de decisions polítiques. Nosaltres som favorables a la promoció del valencià. Els pares han de ser conscients que quan demanen ensenyament en valencià al centre més pròxim, els l'han de donar i l'han de reclamar. No pot ser, com passa a les ciutats de València i Alacant, que els envien a centres d'uns altres barris. Si és el cas, els pares, han de reclamar.

—**El problema és que, al remat, el manteniment de la llengua col·lectiva depèn de la resistència dels particulars.**

—Això no passaria si fórem en un país on hi haguera un suport institucional fort i el referent al carrer fora valencià. Però ací el reforç de la llengua depèn dels usuaris del carrer perquè les institucions se n'han desentès. Cal algú que incentive i potencie el valencià. El problema és que en aquest país som *valencianocallants*. Si no fora per aqueixa resistència que mantenim des del 1707, la llengua forta s'hauria menjat la xicoteta. L'administració ha de tenir clar que quan dues llengües estan en contacte i una és minoritzada, l'única manera que arriben a un pla d'igualtat és reforçar la menuda perquè hi ha una lluita entre David i Goliat.

—**En el cas valencià, no fou un error no decantar-se per un model d'immersió total a l'escola, com va passar a Catalunya?**

—Aqueixes decisions són polítiques i si s'hagueren deixat assessorar pels tècnics ho haurien pogut fer.

ESCOLA VALENCIANA

La LUEV fou molt positiva i ens ha permès d'avançar molt. El problema és que ni s'ha desenvolupat ni s'ha fet complir.

—**Parlàveu de la necessitat de reforçar David davant Goliat. Com valoreu la sentència del Tribunal Suprem que obliga a garantir la utilització de l'espanyol com a llengua vehicular i d'aprenentatge en**

“La Conselleria d'Educació deixa morir el valencià per inanició”

l'ensenyament dels centres escolars?

—L'escola ha de garantir que l'alumne dominarà bé totes dues llengües, el castellà i el català. El problema dels territoris on hi ha dues llengües en contacte és que tots som filòlegs i tots sabem de llengües i d'educació, i això només ens duu a la confusió. En llengua i en educació, els pares i l'administració polititzen el tema i no caldria. S'hauria de veure,

per una altra banda, quin percentatge de famílies qüestionen tot això.

—**L'any passat celebràreu 25 anys d'història. En aquest quart de segle heu passat de ser reunions comarcals a convertir-vos en un gran moviment educatiu però també cívic. Continueu celebrant les Trobades, però també promoueu La Gira, la campanya Cinema a l'Escola, el Voluntariat pel Valencià... Què vol ser Escola Valenciana d'ací a 25 anys?**

—Escola Valenciana [EV] s'ha convertit en un referent en l'ensenyament en valencià i sovint posem en evidència les decisions que pren la conselleria. A EV ens agradaria no existir perquè això significaria que tot funcionaria bé. EV ajuda que el valencià isca al carrer perquè no té cap sentit que s'ensenyi a l'escola i després no tinga ús. La llengua s'aprèn i és viva quan s'utilitza. Com ho fem? A través de totes aqueixes iniciatives. El nostre eslògan durant la celebració dels 25 anys ha estat “Sí al Valencià” i amb aquest missatge volem dir que el valencià no hauria de ser una arma que es llancen uns polítics contra uns altres.

Violeta Tena